

BILBAO DEKLARATSIOON

(Ametliku ingliskeelse originaalteksti tõlge)

‘EHITAME OHUTULT’

Euroopa ehitusohutuse alane tippkohtumine

22. november 2004

Sissejuhatus:

Ehitus on üks Euroopa suurimaid tööstussektoreid. Kahjuks on see aga ka tööohutuse ja töötervishoiu poolest kõige problemaatilisem sektor. Ühiskonnal ja sektoril endal tekivad tohutu suured rahalised ja inimkulud. Kuigi sektori olukorra parandamisel on juba saavutatud olulisi edusamme, saab ja on vaja veel palju ära teha.

Euroopa Liidu tööohutuse ja töötervishoiu strateegias 2002-2006 nõutakse ehitussektorilt kui ühelt kõrgeima riskitasemega sektorilt jõupingutusi tööõnnetuste ja kutsehaiguste pidevaks ja püsivaks vähendamiseks. Nende jõupingutustega peavad ühinema kõik selles sektoris tegutsejad.

Seepärast keskenduski 2004. aasta tööohutuse ja töötervishoiu nädal just ehitusele. Euroopa Tööohutuse ja Töötervishoiu Agentuuri poolt tihedas koostöös oma 31 riigis asuvate koordineerimiskeskuste võrgustikuga ning Euroopa sotsiaalpartnerite organisatsioonidega läbi viidud kampaania eesmärk oli abistada kõiki sektori huvirühmi selle potentsiaali realiseerimisel ning kujundada ohutum, tervislikum ja tootlikum töökeskkond.

22. novembril 2004 toimus Hispaanias Bilbaos Euroopa ehitusohutuse alane tippkohtumine, kuhu tulid kokku selle tööstussektori esindajad kõikjalt Euroopast. Tippkohtumisel tunnistati, et kõik osapooled peavad õnnetusjuhtumite arvu vähendamiseks ja kutsehaigustesse haigestumise vältimise tõhustamiseks rohkem ära tegema.

Hea ja püsiva tööohutuse ja töötervishoiu tasemeni võib jõuda ainult üldiselt kõrge kvaliteedi kontekstis. Kampaania "Ehitame ohutult" lähtub kvaliteedist ning selle kesknõu on püüda vaid kvaliteetsete hoonete ja ehitusprojektide suunas. Olulise tegurina selle saavutamiseks tunnistatakse siinkohal ka pädevate ehituspartnerite vahelist koostööd.

Euroopa ehitusohutuse alane tippkohtumine kutsub kõiki asjaomaseid ehitussektori osapooli üles võtma endale kohustus astuda otsustavaid samme, et olukorda püsivalt parandada, nagu nõutakse ELi tööohutuse ja töötervishoiu strateegias, sealhulgas 92/57/EMÜ direktiivist lähtuvalt vastu võetud riigisisese õigustiku täieliku ja tulemusliku rakendamise teel.

Üleskutse tegutsemiseks:

- **Hanked – ehitame ohutult**

Tööohutuse ja töötervishoiu küsimused moodustavad lahutamatu osa ehitusprojekti elluviimisest. Need ei piirdu projekti ehitusetaapiga, vaid on seotud valminud projekti kõigi etappidega: projekteerimise, ehituse, hoolduse ja lammutamisega. Paljusid ehitamise ja kasutamise ajal tekkivaid tööohutuse ja töötervishoiu probleeme võiks vältida, kui tagada nende küsimuste piisav arvessevõtmine juba projekteerimise ja hangete käigus. Kui projekt on hästi planeeritud ja projekteeritud ja seda teostavad pädevad ja koolitatud projekteerijad ja tööettevõtjad, ei ole see mitte ainult oma olemuselt ohutum, vaid võimaldab ka kliendil saavutada investeeritud raha eest väärtuslikuma tulemuse.

31. märtsi 2004. aasta direktiivi 2004/18/EÜ töövõtu, toodete tarnimise ja teenuste pakkumise riigihankelepingute sõlmimise korra kooskõlastamise kohta artikkel 27 võimaldab lepingu sõlmijal küsida kinnitust selle kohta, kas pakkujad on pakkumist koostades võtnud arvesse liikmesriigis kehtivate töökaitsealaste sätete ja töötingimustega seotud kohustusi.

Seda sätet tuleks kasutada selleks, et tagada tööohutust ja töötervishoidu käsitlevates direktiivides, eelkõige raamdirektiivis 89/391/EMÜ, töövahendite direktiivis 89/655/EMÜ (mida on muudetud direktiividega 95/63/EÜ ja 2001/45/EÜ) ja ajutiste või liikuvate ehitustööplatside direktiivis 92/57/EMÜ kehtestatud tööohutuse ja töötervishoiu nõuete täitmine. Neid nõudeid tuleb eriti arvesse võtta projekti ettevalmistamise etapis, nagu nõutakse direktiivis 92/57/EMÜ.

Käesolevas deklaratsioonis tervitatakse mõnede **liikmesriikide** poolt juba tehtud algatusi, näiteks Ühendkuningriigi suuniseid riigihankemenetluste läbiviimiseks. Selles toetatakse täielikult **komisjoni tööhõive ja sotsiaalküsimuste peadirektoraadi** kava lõimida 2005. aastal riigihangetesse, sealhulgas avaliku sektori poolt rahastatavatesse ehitusprojektidesse, tööohutuse ja töötervishoiu hea tase. Seda silmas pidades tervitatakse käesolevas deklaratsioonis ka praktiliste juhiste koostamist tööohutuse ja töötervishoiu arvessevõtmiseks riigihangetes. Selles tunnistatakse, et investeerimine tööohutusse ja töötervishoidu eelarvevahendite süstemaatilise eraldamise teel projekti kõigis etappides on majanduslikult mõttekas.

- **Täitmise tagamine – reeglite järgimise edendamine**

Tööohutuse ja töötervishoiu alaste ELi õigusaktide juhtpõhimõte on ennetus. Need aktid

mitte ainult ei kaitse töötajaid, vaid loovad ka Euroopa turul tegutsevatele ettevõtetele ühtsed tegutsemispiirid. Kõigi liikmesriikide täitevasutused teostavad järelevalvet õigusaktide nõuete täitmise üle. 2003. aastal viis vanemtööinspektorite komitee (SLIC) läbi Euroopa ehituskontrolli kampaania. Selle tulemused näitasid kontrollitud projektide olulist mittevastavust nõuetele ning samuti liikmesriikide vahelisi erinevusi õigusaktidest kinnipidamise tagamisel. Selles majandussektoris aset leidvate õnnetuste ja kutsahaigustesse haigestumiste suure sageduse ning vanemtööinspektorite komitee poolt leitud mittevastavuste taseme vaheline seos ei ole kahtlemata juhuslik.

Käesoleva deklaratsiooniga kutsutakse **liikmesriike** üles tagama kõigi ehitussektorile kohaldatavate tööohutuse ja töötervishoiu alaste õigusaktide tõhus täitmine. Kõigepealt tuleks rakendada meetmeid vanemtööinspektorite komitee ehitusalase töörühma 2003. aasta kampaania järgsete soovitude osas. Ehitussektoris tuleb nimelt pöörata kontrolliasutustel pidevalt tähelepanu tööohutusele ja töötervishoiule ja seda kontrolli edasi arendada, tagades tulemuslike rakendusmeetodite ja -süsteemide juurutamise kõikides liikmesriikides¹.

- **Suunised – kogemuste jagamine reeglite järgimise osas**

Tööohutuse ja töötervishoiu alastele õigusaktidele tuleb lisada suunised, mis aitaksid selgitada, kuidas õigusaktide nõudeid täita, ja jagaksid seeläbi kogemusi, kuidas reegleid paremini järgida. See on eriti tähtis sektori paljudele väike- ja kesksuurtele ettevõtetele.

Käesoleva deklaratsiooniga kutsutakse liikmesriike üles töötama koostöös sotsiaalpartnerite organisatsioonidega välja konkreetsed suunised, mis:

- tagaksid õigusaktide tulemusliku rakendamise;
- kirjeldaksid head tava projekti ettevalmistusetapil, eelkõige tagamaks, et kliendid, projekterijad, tööettevõtjad, alltöövõtjad ja koordinaatorid oleksid kõik oma kohustustest teadlikud;
- tagaksid, et kõik juhised ja kogu teave oleks suunatud konkreetselt sektori vajaduste rahuldamisele.

Lisaks sellele kutsutakse **Euroopa Tööohutuse ja Töötervishoiu Agentuuri** käesoleva deklaratsiooniga üles toetama seda protsessi asjakohase teabe pakkumisega hea tava kohta.

- **Ohutu ja tervisliku ehitustöö kavandamine**

Käesoleva deklaratsiooniga kutsutakse Euroopa projekteerimisringkondi neid esindavate organisatsioonide nagu **Euroopa Arhitektide Nõukogu (ACE)**, **Euroopa Ehitusinseneride Nõukogu (ECCE)** ja **Euroopa Tehniliste Konsultantide Liitude Föderatsioon (EFCA)** kaudu üles tuginema selles valdkonnas juba tehtud tööle ning töötama ehitusprotsessi lahutamatuks osaks olevad tööohutuse ja töötervishoiu aspektid maksimaalselt läbi juba projekteerimise etapis.

¹ Vanemtööinspektorite komitee aruanne ECC 2003-1042, 29-04-2004 pealkirjaga „SLIC European Construction Campaign 2003“ („Vanemtööinspektorite komitee Euroopa ehitusalane kampaania 2003“), mis on avaldatud aadressil http://europe.osha.eu.int/good_practice/sector/construction/slic/.

Eriti kutsutakse käesoleva deklaratsiooniga Euroopa projekteerimisringkondi üles välistama juba projekteerimise käigus igasugused riskid, kui see on vähegi mõistlik, ning juhtima igas projektis, mis kätkeb endas siiski veel mõnd allesjäävat riski, sellele selgelt tähelepanu. ACE, ECCE ja EFCA teevad koostööd sektori eri valdkondi esindavate organisatsioonidega, et uurida ja määratleda meetmeid, mida Euroopa projekteerimisringkonnad võiksid ohutuse parandamiseks ehitusplatsidel rakendada, ning esitavad selle teabe oma liikmesorganisatsioonidele.

- **Tööohutuse ja töötervishoiu parandamine sotsiaalpartnerite kaasamise teel**

Sotsiaaldialoog ja tööohutuse ja töötervishoiu parandamise kokkulepped on tähtsad vahendid, mis tagavad, et põhilised osapooled, nimelt ühelt poolt tööandjad, s.t igas suuruses ehitusettevõtted alates mis tahes ehitustöid tegevatest väikeettevõtetest kuni suurte ettevõtete gruppideni, ja teiselt poolt töötajad võtaksid endale tööohutuse ja töötervishoiu alase olukorra reaalseks parandamiseks ehitustöökohtadel vajalikud vältimatud kohustused.

Seepärast tervitab ja toetab tippkohtumine Euroopa ehitussektori sotsiaalpartnerite **Euroopa Ehitustööstuse Föderatsiooni (FIEC)** ja **Euroopa Ehitus- ja Puidutööstuse Töötajate Liidu (EFBWW)**² ühisdeklaratsioonis esitatud meetmeid, nimelt:

- ennetuse seadmist prioriteediks teatud valdkondades, sealhulgas vähendamiseesmärkide püstitamist, kui see on vajalik;
- koolitustegevuse laiendamist;
- sotsiaalpartnerite vahelist koostööd ehitusprojekti/objekti tasandil;
- tulemuste mõõtmist ja aruandlust nende kohta.

Tippkohtumine tervitab ja toetab ka meetmeid, mis on kätketud **Euroopa Ehitajate Konföderatsiooni (EBC)** hartasse,³ mille eesmärk on parandada veelgi tööohutust ja töötervishoidu väike- ja kesksuurtes ehitusettevõtetes ning oskustöölise seas:

- oskustöölise ning väike- ja keskmise suurusega ettevõtete parema teavitamise teel nende ja nende töötajate tööohutuse ja töötervishoiu alastest seadusjärgsetest ülesannetest ja kohustustest. Euroopa Ehitajate Konföderatsiooni rahvuslikud organisatsioonid kohustuvad looma oma veebilehtedel tööohutusele ja töötervishoiule pühendatud osa ning levitama oma liikmete seas aktiivselt tööohutuse ja töötervishoiu alast teavet;
- tööohutuse ja töötervishoiu ekspertvõrgustiku loomise teel, et jagada kogemusi ja teha koostööd mitmesuguste algatuste ja end tõestanud hea tava ideede osas.

Konverentsil „Tööohutuse ja töötervishoiu alased tulemuslikud sekkumised ja sotsiaaldialoog“ (Amsterdam, 15.-17. september 2004) rõhutas Holland eesistujana nende meetmete rakendamise tähtsust.

² FIEC ja EFBWW ühisdeklaratsioon on avaldatud aadressidel: www.fiec.org ja www.efbww.org.

³ EBC harta on avaldatud EBC veebisaidil: <http://www.eubuilders.org/>.

Järgmised sammud:

Bilbao deklaratsiooniga kutsutakse kõiki sellega ühinenud osapooli üles neid kohustusi täitma ning andma nende täitmise kulust ja edasistest algatustest aru **ehitusohutuse alasel järeltippkohtumisel**, mille agentuur korraldab 2006. aasta juunis ja millel osalevad kõik käesoleva deklaratsiooniga ühinenud tähtsamad huvirühmad.

Järeltippkohtumise ettevalmistamiseks moodustatakse **ehitusohutuse foorum**, et aidata kaasa deklaratsioonile allakirjutanud organisatsioonide vahelisele teabevahetusele ning edendada koostööd ja ühiste meetmete rakendamist deklaratsiooni elluviimiseks.

Bilbao, 22. november 2004

Ulrich Paetzold
Euroopa Ehitustööstuse Föderatsioon

Harrie Bijen
Euroopa Ehitus- ja Puidutööstuse Töötajate Liit

J. Antonio Calvo Delgado
Euroopa Ehitajate Konföderatsioon

Pablo Bueno Tomás
Euroopa Tehnilise Konsultatsiooni Ühingute Liit

John Graby
Euroopa Arhitektide Nõukogu

Diana Maxwell
Euroopa Ehitusinseneride Nõukogu

Henk Schrama
Euroopa Liidu eesistuja Hollandi
Sotsiaal- ja Tööhõiveministeerium